

Η πολιτική υγείας μετά την πρώτη εμπειρία από την πανδημία

Θάνος Δημόπουλος

Mέχρι σήμερα, η Ελλάδα έχει διακριθεί για την επιτυχή στρατηγική στην αντιμετώπιση της πανδημίας από την πολυυστηματική νόσο COVID-19, προκαλούμενη από τον ιό SARS-CoV-2. Ο νέος ίος, γνωστός μόλις τους τελευταίους 4 μήνες, αναμένεται να αντιμετωπιστεί επιτυχώς μόνο σε περίπτωση μαζικής παραγωγής ασφαλούς και αποτελεσματικού εμβολίου ή δραστικής φαρμακευτικής αγωγής. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, βρισκόμαστε μπροστά στην αποκλιμάκωση των μέτρων και τη σταδιακή επιστροφή σε μια νέα κανονικότητα. Όλοι σημειώνουν και απεύχονται την πιθανότητα επόμενων κυμάτων της επιδημίας.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συστήνει εκτεταμένη ανίχνευση στην κοινότητα, ιχνηλάτηση, απομόνωση και θεραπευτική αντιμετώπιση των κρουσμάτων (trace, test, treat). Ειδικά, δίνεται μεγάλη σημασία στις ευάλωτες πληθυμιακές ομάδες, όπως ηλικιωμένοι, πληθυ-

μοί σε στενό συγχρωτισμό (οίκοι ευγηρίας, μετανάστες/πρόσφυγες σε κλειστές δομές, άτομα σε προνοιακές δομές, σωφρονιστικά ιδρύματα, καταυλισμοί) και άστεγοι, που μπορεί να αποτελέσουν εστίες αναζωπύρωσης της νόσου, αλλά και που οι άμεσες υγειονομικές επιπτώσεις της πανδημίας είναι δυσανάλογα μεγαλύτερες. Η ύπαρξη μόνιμου μηχανισμού επιδημιολογικής επιτήρησης, η επάρκεια σε διαγνωστικά μέσα και ανθρώπινο δυναμικό για εκτεταμένη ανίχνευση, ιχνηλάτηση και στοχευμένη απομόνωση κρουσμάτων είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για την έξodo από τη γενικευμένη καραντίνα (lockdown), την αποφυγή επόμενου επιδημικού κύματος και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των όποιων επιδημικών αναζωπυρώσεων, ειδικά λόγω της χαμηλής ανοσίας του πληθυσμού.

Η επιδημία από τον νέο κορωνοϊό, με τεράστιες επιπτώσεις στην υγεία, την κοινωνία, την οικονομία παγκοσμίως, οδηγεί στη χάραξη μιας νέας πολιτικής

υγείας. Σε αυτήν τα βασικά στοιχεία που μπορεί λίγο να διαφοροποιούνται ανά χώρα είναι πλέον τα εξής:

1. Χρηματοδότηση. Η αύξηση της επιχορήγησης του Εθνικού Συστήματος Υγείας αποτελεί τη μόνη βιώσιμη λύση για την ουσιαστική ενίσχυση της επιδημιολογικής ετοιμότητας βραχυ- και μεσοπρόθεσμα. Εδώ περιλαμβάνεται η πρόσληψη του αναγκαίου προσωπικού στις υπηρεσίες υγείας με μόνιμη εργασιακή σχέση, με ταυτόχρονη αναβάθμιση των μισθολογικών αποδοχών. Αυτό μπορεί να αποτελέσει και βασικό κίνητρο, ώστε άρπιο επιστημονικά υγειονομικό προσωπικό που εργάζεται σε χώρες της Ευρώπης και της Β. Αμερικής να ξαναγυρίσει στη χώρα μας («brain gain»).

2. Δομές-εξοπλισμός. Κρίνεται σημαντική η διαδικασία αύξησης των κλινών σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Μονάδες Αυξημένης Φροντίδας, ώστε να προσεγγιστεί ο ευρωπαϊκός μέσος όρος, με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό των μηχανημάτων. Επιπλέον, απαι-

τείται περαιτέρω εξειδίκευση ιατρο-νοσηλευτικού και τεχνολογικού προσωπικού, μεταξύ άλλων στην εντατική θεραπεία και τα λοιμώδη νοσήματα.

3. Εκπαίδευση-έρευνα. Η εκπαίδευση στις Σχολές Επιστημών Υγείας πρέπει πλέον να μην επικεντρώνεται μόνο στα χρόνια μη μεταδοτικά νοσήματα, αλλά να ενισχυθούν και τομείς που άπονται στα λοιμώδη νοσήματα, σε κλινικό, επιδημιολογικό και προληπτικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, οι Ιατρικές Σχολές μάς απέδειξαν ότι μπορούν να οργανώνουν ταχύτατα και να συμμετέχουν επιτυχώς σε διεθνείς κλινικές μελέτες για την αντιμετώπιση του νέου αυτού μεταδοτικού νοσήματος, δίνοντας έναυσμα για περαιτέρω ενίσχυση του τομέα της κλινικής έρευνας.

4. Πρωτογενής πρόληψη. Είναι σημαντική η συνεχής εξασφάλιση προστατευτικού εξοπλισμού στο υγειονομικό προσωπικό, ώστε να πραγματοποιείται με ασφάλεια η αντιμετώπιση των ασθενών. Επίσης, επειδή με τα μέχρι σήμερα

επιστημονικά δεδομένα ο κορωνοϊός μπορεί να μεταδίδεται και ως «αερόλυμα», η μάσκα θεωρείται σημαντικός σύμμαχος σε κλειστούς χώρους με συγχρωτισμό.

5. Δευτερογενής πρόληψη. Η σύσταση μόνιμου μηχανισμού επιδημιολογικής επιπήρησης και πραγματοποίησης μεγάλου αριθμού μοριακών εξετάσεων για την ανίχνευση του ιού με συνεχή καθημερινή δειγματοληπτική παρακολούθηση της επιδημίας μάς διασφαλίζει ότι υπάρχει αποτελεσματικό σύστημα ιχνηλάτησης. Η ευρεία διάθεση παγκοσμίως αξιόπιστων rapid tests (διαγνωστικών εξετάσεων ταχείας απάντησης) θα μπορέσει να επανεκκινήσει την παγκόσμια οικονομία, ενώ σημαντικό ρόλο για τον έλεγχο της ανοσίας του πληθυσμού θα διαδραματίσει και η ύπαρξη αξιόπιστων εξετάσεων για τον προσδιορισμό των αντισωμάτων.

6. Φαρμακοβιομηχανία. Η ενίσχυση της ελληνικής φαρμακοβιομηχανίας με στόχο την αυτονομία της χώρας στο απαραίτητο υλικό για την προστασία των υγει-

ονομικών και όλου του πληθυσμού, δηλ. μάσκες, ποδιές, γάντια, απολυμαντικά κ.λπ. είναι πολύ σημαντική, δεδομένου του τεράστιου διεθνούς ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, είναι απαραίτητη η δυνατότητα αύξησης της εγχώριας παραγωγής αντιπυρετικών, αντιβιοτικών και άλλων φαρμάκων που χρησιμοποιούνται ευρέως σε μια ιογενή πανδημία.

7. Ψυχολογική υποστήριξη. Η ενίσχυση των δομών υποστήριξης ψυχικής υγείας για την έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων που δημιουργήθηκαν στους νοσούντες, τις οικογένειές τους και σε όλον τον πληθυσμό, λόγω παραπεταμένου εγκλεισμού και αγωνίας για το μέλλον, είναι καίριας σημασίας.

8. ΕΟΔΥ. Η περαιτέρω ενίσχυση του ΕΟΔΥ με αποφασιστικές αρμοδιότητες και αυξημένο προϋπολογισμό, ο οποίος βασίζεται σε ένα καλά εκπαιδευμένο «σώμα λειτουργών δημόσιας υγείας», είναι ουσιαστική για τις δημόσιες πολιτικές ελέγχου των επιδημιών και διαχείρισης των παραγόντων κινδύνου για την υγεία.

9. ΠΦΥ. Κατά τις εβδομάδες της έξαρσης της επιδημίας μειώθηκε η προσέλευση των πολιτών στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών των Νοσοκομείων περίπου στο μισό, με αντίστοιχη μείωση των εισαγωγών. Αυτό σημαίνει ότι αρκετά από τα περιστατικά που προσέρχονται στα Νοσοκομεία θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν σε μια αποτελεσματική δομή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

10. Συνείδηση υγείας. Στη χώρα μας έχουμε πάνω από 100.000 θανάτους επησίως, με το ήμισυ να αποδίδεται σε καρδιαγγειακά νοσήματα και 20% στον καρκίνο. Με αφορμή την πανδημία, υπάρχει πλέον μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση στα θέματα υγείας από κάθε πολίτη, που ελπίζουμε να οδηγήσει σε υιοθέτηση ενός πιο υγιεινού τρόπου ζωής και καλύτερου προσδόκιμου επιβίωσης στην Ελλάδα.

Ο κ. Θάνος Δημόπουλος
είναι καθηγητής Ιατρικής,
πρύτανης Εθνικού
και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών.

